

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

КОСОВ ОЛЕКСАНДР ВАСИЛЬОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри політичних теорій*

ЧИННИКИ УСПІШНОГО ЗАПРОВАДЖЕННЯ РОЗУМНОГО УРЯДУ В ШВЕЙЦАРІЇ

Практика зарубіжних країн показує значний потенціал цифрової трансформації для публічного управління. Цифрові технології виступають ефективним сучасним інструментом взаємодії держави та громадянського суспільства [2].

Така практика призвела до поживлення інтересу з боку науковців та політиків Швейцарії до аналізу даного напрямку. В результаті Лабораторією розумного уряду (Smart Government Lab), створеною 2017 року, у співпраці з містом Санкт-Галлен і міжнародною організацією PricewaterhouseCoopers (PwC) було розроблено та видано у 2019 році посібник «Розумний уряд: для політичних та адміністративних керівників». Його завдання – розробка нових, орієнтованих на практику підходів, використовуючи цифрові технології, які збільшують інноваційні можливості адміністрації та покращують надання послуг.

За результатами досліджень було визначено чотири групи факторів успіху, які сприяють запровадження розумного уряду: 1) лідерство та стратегія; 2) організаційна трансформація; 3) публічний дискурс та обізнаність про цифровізацію; 4) співпраця в масштабах Швейцарії [4].

Перша група факторів (лідерство і стратегія) пов'язані з необхідністю координації зусиль відділів та директорів державних адміністрацій. Міжфункціональний і орієнтований на процеси підхід розумного уряду вирівнює та визначає пріоритети зусиль та інвестицій у багатьох департаментах.

Крім того, ключем до успіху розумних урядових ініціатив є стратегія. Успішна стратегія, на думку дослідників, залежить від чотирьох факторів: розумний уряд має бути постійним пунктом порядку денного; необхідно створити спільне розуміння бачення, стратегії та обов'язків завдяки процесу узгодження, в якому беруть участь основні зацікавлені сторони з усіх департаментів/управлінь і відповідних рівнів уряду, а також із політики та адміністрації; стратегія потребує визначення пріоритетів для успішної її реалізації, що в свою чергу вимагає чесного публічного дискурсу щодо розумного уряду; стратегія розумного уряду має бути включена в загальну стратегію відповідної громади, що забезпечить ефективне та динамічне реагування на потреби населення та підприємств, покращення результатів та досягнення активної участі для підтримки розвитку громади.

Друга група факторів полягає в організаційній трансформації, яка має виконати такі завдання, як стратегічний контроль ресурсів, проектів і заходів; координація, обмін знаннями та стандартизація; розробка та впровадження нових послуг і рішень; формування нових навичок.

Виконання означених завдань можливо на основі створення міжвідомчого або міждирекційного керівний комітет. Прикладами таких інституцій є комітет «Цифрове адміністрування та контроль над ІКТ» («Steuerung Digitale Verwaltung und IKT») кантону Цюрих, що координує реалізацію стратегій «Цифрове адміністрування 2018–2023» та «Нові кантональні ІКТ», а також він готує проекти рішень уряду щодо впровадження інструментів цифровізації [1].

Розробкою, втіленням і впровадженням нових послуг та процесів повинні керувати децентралізовані підрозділи, що мають бізнес-компетентність, знання зацікавлених сторін і існуючих процесів. Крім того, посадовці публічної служби також мають розвивати нові навички в сфері управління технологіями та даними, кібербезпеки, бізнес-аналізу і моделювання, управління змінами та інноваціями тощо.

Розумний уряд вимагає нової культури та принципів дизайну послуг з акцентом на такі принципи: спочатку цифрові технології (Digital First); культура, орієнтована на дані; співпраця в різномірних командах та обмін знаннями; інновації, гнучкість і підприємливість [4].

Також передбачається впровадження нового підходу до управління людськими ресурсами з адаптуванням критеріїв найму, навчання та підвищення кваліфікації до вимог розумного уряду, в основі чого лежить принцип навчання протягом усього життя.

Третя група факторів – публічний дискурс та обізнаність – передбачає забезпечення високого рівня поінформованості суспільства про цифровізацію, що в результаті викликає активізацію політичної участі та зростання довіри до розумного уряду в рамках політичного дискурсу. Політики та особи, які приймають державні рішення, повинні заохочувати публічне обговорення розумного уряду, пояснюючи переваги, визначаючи бачення, усуваючи занепокоєння та збільшуючи довіру.

Четверта група факторів – співпраця та кооперація зусиль в рамках країни. У прийнятті політичних рішень і впровадженні інтелектуального уряду та цифровізації в державному управлінні Швейцарії бере участь значне коло суб'єктів (федеральний уряд, кантони, муніципалітети, електронний уряд Швейцарії, а також спеціалізовані комісії та асоціації, такі як Швейцарська ІТ-конференція). Розподіл завдань іноді нечіткий, що призводить до певного ступеня невизначеності між суб'єктами і стоїть на шляху узгодженого спільного контролю. Щоб усунути невизначеність публічного управління та негативні наслідки, політики повинні оптимізувати екосистему розумного уряду в Швейцарії за підтримки державних адміністрацій.

Конференція кантональних урядів опублікувала позиційний документ, у якому закликає саме до такого роз'яснення обов'язків на національному рівні («Cartographie des acteurs et des responsabilités dans le domaine de l'administration numérique»)/Картографія учасників та обов'язків у сфері цифрового управління [3].

Отже, розумний уряд вимагає федеральної, загальної Швейцарської співпраці в політичній системі та на всіх рівнях штатів. Тому ролі та повноваження мають бути чітко визначені, щоб уникнути неузгодженості та забезпечити правову основу і сумісні технічні системи.

Відповідно до позиції Конференції кантональних урядів, органи влади можуть досягти більш тісної співпраці лише за умови дотримання встановлених стандартів (наприклад, від eCH34), а загальні платформи (наприклад, SIK/CSI, електронні операції Швейцарії, Електронне правосуддя) зміцнюються для спільної розробки та виконання рішень (наприклад, eMovingCH, Suisse ePolice, Lady Justice). Це означає, що рішення федеральних відомств, кантонів та муніципалітетів мають бути сумісними, модульними та придатними для багаторазового використання. Це призведе до зростання числа інноваційних та економічно ефективних рішень.

Таким чином, врахування та впровадження в життя означених факторів успіху розумного уряду дає можливість підвищити успіх розумних урядових ініціатив.

Список використаних джерел:

1. Kanton Zurich. (n.d.). Digitale Verwaltung. Kanton Zurich. <https://www.zh.ch/de/politik-staat/kanton/kantonale-verwaltung/digitale-verwaltung.html>
2. Kormych L. & Kormych A. (2019) E-Democracy and Enhancing Public Administration in Ukraine: The Issues of Transition. *In State and Law in The Context of Globalization: Realities and Prospects*. Lviv – Torun : Liha-Pres. <http://dx.doi.org/10.36059/978-966-397-182-7/52-70>
3. Lignes directrices des cantons relatives à l'administration numérique. 27 septembre 2018. URL: https://kdk.ch/fileadmin/redaktion/themen/e-government/leitlinien/leitlinien-e-government_20180927-f.pdf
4. Singler S., Baldinger G., Guenduez Ali A., Schedler K., Tomczak T. (2019). Smart Government: Ein Handbuch für Führungskräfte aus Politik und Verwaltung. PwC. https://www.pwc.ch/de/publications/2019/Smart%20Government%20Ein%20Handbuch%20für%20Führungskräfte_DE_web.pdf

Ключові слова: цифровізація, розумний уряд, організаційна трансформація, Швейцарія.

Key words: digitalization, smart government, organizational transformation, Switzerland.

КОСТЕНКО ВІАНА ОЛЕКСАНДРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри політичних теорій*

МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

До повномасштабної війни в Україні міграційна політика була одним із формальних напрямків діяльності української влади і гостро не стояло питання щодо повернення наших громадян. Після того як Україна отримала офіційний статус кандидата в члени ЄС та здійснює підготовчі заходи до подальшого вступу в ЄС ми бачимо це на прикладі змін законодавства і приведення цього законодавства до більш високих європейських, міжнародних стандартів.

Сушко Анатолій Іванович, Прохоренко Аліна Марленівна	
Соціокультурні фактори консолідації суспільства	179
Ворчакова Ірина Євгенівна	
Проблеми реалізації гендерної політики під час війни в Україні	181
Коваль Іван Васильович, Кисляк Леся Несторівна	
Російська окупаційна депортація як злочин геноциду українського народу	184
Бринюк Катерина Валеріївна	
Забезпечення гендерної рівності у країнах Східної Азії як подолання етнополітичних стереотипів	187
Возненко Леонід Валерійович	
Європейські засади місцевого самоврядування: досвід для України	189
Косов Олександр Васильович	
Чинники успішного запровадження розумного уряду в Швейцарії	192
Костенко Віана Олександрівна	
Міграційна політика України в період воєнного стану	194
Лисянський Павло Леонідович	
Зовнішньо-інспірований сепаратизм в Україні	197
Онищенко Олександр Олексійович	
Технології політичної пропаганди в сучасних авторитарних та диктаторських режимах	201
Савон Катерина Володимирівна	
Роль культурних проєктів у світовій політиці	204
Таркін Василь Павлович	
Окремі аспекти конспірологічних теорій	206
Чігидін Валерій Вікторович	
Демократичне представництво: синергія інститутів та політичної культури	209
Ястребова Віра Андріївна	
Проєкти «народних республік» як політичний інструмент впливу рф на дестабілізацію політичної ситуації в Україні	211

СЕКЦІЯ 5

СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Ярова Ліліана Вікторівна, Прохоренко Євгенія Яківна	
Система соціального діалогу як критерій демократії в сучасній державі	215